

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1990

Vyhlásené: 29. 3. 1990

Časová verzia predpisu účinná od: 1. 1.2019

Obsah dokumentu je právne záväzný.

83

ZÁKON

z 27. marca 1990

o združovaní občanov

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia

§ 1

(1) Občania majú právo slobodne sa združovať.

(2) Na výkon tohto práva nie je potrebné povolenie štátneho orgánu.

(3) Tento zákon sa nevzťahuje na združovanie občanov

- a) v politických stranách a politických hnutiach,
- b) na zárobkovú činnosť alebo na zabezpečenie riadneho výkonu určitých povolání,
- c) v cirkvách a náboženských spoločnostiach,
- d) na výkon práva poľovníctva.

§ 2

(1) Občania môžu zakladať spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie (ďalej len „združenia“) a združovať sa v nich.

(2) Členmi združení môžu byť aj právnické osoby.

(3) Združenia sú právnickými osobami. Do ich postavenia a činnosti môžu štátne orgány zasahovať len v medziach zákona.

(4) Vojaci v činnej službe nemôžu vytvárať odborové organizácie a združovať sa v nich. Rozsah oprávnení odborových organizácií združujúcich príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a zborov nápravnej výchovy pri uplatňovaní a ochrane ich sociálnych záujmov ustanoví osobitný zákon.

§ 3

(1) Nikto nesmie byť nútený k združovaniu, k členstvu v združeniach ani k účasti na ich činnosti. Zo združení môže každý slobodne vystúpiť.

(2) Nikomu nesmie byť občiansky na ujmu, že sa združuje, že je členom združení, že sa zúčastňuje na jeho činnosti alebo ho podporuje, alebo že stojí mimo neho.

(3) Práva a povinnosti člena združenia upravujú stanovy združenia.

§ 4

Nie sú dovoľené združenia

- a) ktorých cieľom je popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie, roznečovať nenávisť a neznášanlivosť z týchto dôvodov, podporovať násilie alebo inak porušovať ústavu a zákony;
- b) ktoré sledujú dosahovanie svojich cieľov spôsobmi, ktoré sú v rozpore s ústavou a zákonmi;
- c) ozbrojené alebo s ozbrojenými zložkami; za také sa nepovažujú združenia, ktorých členovia držia alebo používajú strelné zbrane na športové účely.

§ 5

Združenia nesmú vykonávať funkciu štátnych orgánov, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Nesmú riadiť štátne orgány a ukladať povinnosti občanom, ktorí nie sú ich členmi.

Registrácia a vznik združení

§ 6

(1) Združenie vzniká registráciou.

(2) Návrh na registráciu môžu podávať najmenej traja občania, z ktorých aspoň jeden musí byť starší ako 18 rokov (ďalej len „prípravný výbor“).¹⁾ Návrh podpíšu členovia prípravného výboru a uvedú svoje mená a priezviská, rodné čísla a bydliská. Ďalej uvedú, kto z členov starších ako 18 rokov je splnomocnencom oprávneným konať v ich mene. Návrh na registráciu musí obsahovať údaje o štatutárnom orgáne združenia alebo členoch štatutárneho orgánu združenia v rozsahu meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, dátum narodenia a rodné číslo. K návrhu pripoja stanovy vo dvoch vyhotoveniach, v ktorých musia byť uvedené:

- a) názov združenia,
- b) sídlo,
- c) cieľ jeho činnosti,
- d) orgány združenia, spôsob ich ustanovovania, určenie orgánov a funkcionárov oprávnených konať v mene združenia,
- e) ustanovenia o organizačných jednotkách, pokiaľ budú zriadené a pokiaľ budú konať vo svojom mene,
- f) zásady hospodárenia.

(3) Do zápisu prvého štatutárneho orgánu do registra mimovládnych neziskových organizácií²⁾ koná v mene združenia splnomocnenec prípravného výboru, ktorý musí mať trvalý pobyt alebo prechodný pobyt na území Slovenskej republiky.

(4) Názov združenia nesmie byť hanlivý, urážlivý alebo zameniteľný s názvom orgánu verejnej moci alebo s názvom právnickej osoby, ktorá už vyvíja činnosť na území Slovenskej republiky.

§ 7

(1) Návrh na registráciu sa podáva Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

(2) Ak návrh nemá náležitosti podľa § 6 ods. 2 až 4 (alebo ak sú údaje v ňom neúplné alebo nepresné), ministerstvo na to prípravný výbor do 15 dní od doručenia návrhu, upozorní s tým, že dokiaľ tieto vady nebudú odstránené, konanie o registrácii sa nezačne.

(3) Konanie o registrácii sa začne dňom, keď ministerstvu došiel návrh, ktorý nemá vady uvedené v odseku 2.

§ 8

(1) Ministerstvo registráciu odmietne, ak z predložených stanov združenia vyplýva, že

- a) ide o organizáciu uvedenú v § 1 ods. 3,
- b) stanovy nie sú v súlade s § 3 ods. 1 a 2,
- c) ide o nedovolené združenie (§ 4),
- d) ciele združenia sú v rozpore s požiadavkami uvedenými v § 5.

(2) O odmietnutí registrácie rozhodne ministerstvo do 15 dní odo dňa začatia konania. Rozhodnutie doručí splnomocnencovi prípravného výboru.³⁾ Proti rozhodnutiu o odmietnutí registrácie nemožno podať rozklad.

§ 9

(1) Pokiaľ ministerstvo nezistí dôvod na odmietnutie registrácie, vykoná do 15 dní od začatia konania registráciu a v tejto lehote zašle splnomocnencovi prípravného výboru jedno vyhotovenie stanov, na ktorom vyznačí deň registrácie, ktorým je deň odoslania. O registrácii sa nevydáva rozhodnutie v správnom konaní.

(2) Poskytovanie údajov do registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a pridelenie identifikačného čísla organizácie združeniu a jeho organizačnej jednotke upravuje osobitný predpis.^{3a)}

§ 9a

(1) Odborová organizácia a organizácia zamestnávateľov sa stáva právnickou osobou dňom nasledujúcim potom, keď príslušnému ministerstvu (§ 7 ods. 1) bol doručený návrh na jej evidenciu.

(2) Pre evidenciu odborovej organizácie a organizácie zamestnávateľov platia obdobne ustanovenia § 6 ods. 2, § 7 ods. 1 a § 9 ods. 2; ustanovenia § 6 ods. 1, § 7 ods. 2 a 3, § 8 a § 9 ods. 1 sa na odborové organizácie a organizácie zamestnávateľov nevzťahujú.

§ 11

(1) Ak dôjde k schváleniu zmeny stanov združenia, združenie je povinné ministerstvu písomne zaslať oznámenie o zmene stanov do 15 dní od jej schválenia; k oznámeniu pripojí v dvoch vyhotoveniach znenie dodatku k stanovám. Združenie pri zmene údajov o štatutárnom orgáne alebo členovi štatutárneho orgánu predloží ministerstvu dokumenty osvedčujúce skutočnosti pre zápis údajov o štatutárnom orgáne alebo členovi štatutárneho orgánu. Oznámenie o zmene údajov o štatutárnom orgáne alebo členovi štatutárneho orgánu musí byť podpísané štatutárnym orgánom alebo takým počtom členov štatutárneho orgánu, aký je potrebný podľa zaregistrovaných stanov, a novozvoleným štatutárnym orgánom alebo novozvolenými členmi štatutárneho orgánu; pravosť podpisov musí byť úradne osvedčená. Podpis štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu zapísaného v registri, ktorý zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho, sa

nevyžaduje. Ak štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu zapísaný v registri odmietne podpísať oznámenie a uznesenie združenia o zmene štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu, jeho podpis možno nahradiť vyhlásením troch členov združenia, ich podpisy musia byť úradne osvedčené a nahrádzajú podpis štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu.

(2) Ak zmena stanov nie je v súlade s ustanoveniami § 6 ods. 2 a 4 alebo ak sú uvedené údaje neúplné alebo nepresné alebo ak sú dôvody na odmietnutie registrácie podľa § 8 ods. 1, ministerstvo na to združenie bezodkladne upozorní. Združenie je povinné tieto závady odstrániť do 60 dní odo dňa doručenia tohto upozornenia a v lehote ďalších 10 dní o tom ministerstvo upovedomiť. Ak tak neurobí, ministerstvo združenie rozpustí; proti rozhodnutiu ministerstva nemožno podať rozklad.

(3) Ak nie je dôvod na postup podľa odseku 2, zašle ministerstvo združeniu do 15 dní od doručenia tohto oznámenia podľa odseku 1 jedno vyhotovenie zmeny stanov, na ktorom vyznačí, že berie zmenu na vedomie.

§ 11a

Organizačné jednotky združenia

(1) Štatutárny orgán združenia je povinný do 15 dní oznámiť ministerstvu zriadenie organizačnej jednotky združenia, ktorá koná vo svojom mene, a zmenu údajov o organizačnej jednotke, ktorá koná vo svojom mene. Oznámenie o zriadení organizačnej jednotky združenia musí obsahovať názov, adresu sídla, identifikačné číslo organizácie, ak je pridelené, cieľ činnosti, meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu, dátum narodenia a rodné číslo fyzickej osoby oprávnenej konať v mene organizačnej jednotky. Štatutárny orgán združenia je povinný do 15 dní oznámiť ministerstvu zánik organizačnej jednotky združenia a dôvod jej zániku. K oznámeniu podľa prvej vety a tretej vety musia byť pripojené dokumenty osvedčujúce skutočnosti pre zápis týchto údajov.

(2) Údaje o organizačnej jednotke občianskeho združenia, ktorá koná vo svojom mene, sa zapisujú do registra mimovládnych neziskových organizácií podľa osobitného predpisu.^{3b)} Organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene, okrem organizačnej jednotky odborovej organizácie, vzniká dňom zápisu do registra mimovládnych neziskových organizácií.²⁾ Odsek 1 sa vzťahuje aj na organizačné jednotky odborových organizácií a organizácií zamestnávateľov, ktoré sú registrované alebo evidované podľa tohto zákona, ak podľa ich stanov konajú vo svojom mene; o týchto jednotkách sa zapisujú vo verejnej časti registra mimovládnych neziskových organizácií len názov, sídlo, identifikačné číslo organizácie, dátum ich zápisu do registra, meno, priezvisko a dátum narodenia fyzickej osoby oprávnenej konať v mene organizačnej jednotky.

Zánik združenia

§ 12

(1) Združenie zaniká

- a) dobrovoľným rozpustením alebo zlúčením s iným združením,
- b) právoplatným rozhodnutím ministerstva o jeho rozpustení.
- c) právoplatným rozhodnutím súdu v trestnom konaní.

(2) Pokiaľ stanovы združenia neurčujú spôsob dobrovoľného rozpustenia alebo zlúčenia s iným združením, rozhoduje o ňom jeho najvyšší orgán. Tento orgán oznámi zánik združenia do 15 dní príslušnému ministerstvu.

(3) Ak ministerstvo zistí, že združenie vyvíja činnosť,

a) ktorá je vyhradená politickým stranám a politickým hnutiam alebo organizáciám združujúcim občanov na zárobkovú činnosť alebo na vykonávanie náboženstva alebo viery v cirkvách a náboženských spoločnostiach (§ 1 ods. 3);

b) ktorá porušuje zásady uvedené v § 3 ods. 1 a 2;

c) ktorá je v rozpore s § 4 alebo § 5;

bez meškania ho na to upozorní a vyzve ho, aby od takej činnosti upustilo. Ak združenie v tejto činnosti pokračuje, ministerstvo ho rozpustí. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať rozklad.

(4) Ak ministerstvo zistí (§ 7), že spôsobom uvedeným v § 12 ods. 3 koná organizačná jednotka združenia, ktorá je oprávnená konať vo svojom mene, postupuje obdobne spôsobom tam uvedeným.

§ 13

(2) Pri zániku združenia sa vykoná majetkové vyporiadanie.

(3) Pri zániku združenia podľa § 12 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) vykoná jeho majetkové vyporiadanie⁴⁾ likvidátor určený ministerstvom.

(4) Spôsobom uvedeným v odseku 3 sa postupuje tiež pri zániku združenia podľa § 12 ods. 1 písm. a), ak niet jeho orgánu, ktorý by majetkové vyporiadanie vykonal.

§ 16

Zmluvy o súčinnosti

(1) Združenia môžu medzi sebou uzavierať zmluvy o súčinnosti na dosiahnutie určitého cieľa, prípadne na uplatňovanie iného spoločného záujmu. Na platnosť zmluvy treba písomnú formu.

(2) Zmluvou o súčinnosti sa vymedzí účel súčinnosti, spôsob jej vykonávania, práva a povinnosti zúčastnených združení a prostriedky, ktorými na súčinnosť prispievajú. Pre zväz platia obdobne ustanovenia tohto zákona; ak ide o zväz odborových organizácií alebo zväz zamestnávateľov, platí obdobne ustanovenie § 9a.

(4) Zmluvou o súčinnosti sa môže vytvoriť zväz zúčastnených združení, ktorý je právnickou osobou. Pre zväz platia obdobne ustanovenia tohto zákona.

(5) V zmluve o súčinnosti sa môže ustanoviť, že zmluva stratí účinnosť dohodou zúčastnených združení, dosiahnutím cieľa, pre ktorý bola uzavretá, alebo inou skutočnosťou v zmluve uvedenu.

Spoločné ustanovenia

§ 17

Ak sú schôdze alebo iné zhromaždenia združenia prístupné verejnosti, majú prítomní občania povinnosti účastníkov zhromaždenia.⁵⁾ Nesmú zasahovať do rokovania, pokiaľ predsedajúci nerozhodne inak.

§ 17a

Združenie je povinné v úradnom styku, v zmluvných vzťahoch a na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené, uvádzať názov, označenie právnej formy, ak nie je súčasťou názvu, adresu sídla a identifikačné číslo organizácie. Organizačná jednotka združenia je povinná v úradnom styku, v zmluvných vzťahoch a na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené, uvádzať názov, označenie, že ide o organizačnú jednotku združenia, ak nie je súčasťou názvu, adresu sídla a identifikačné

číslo organizácie.

§ 18

V súlade s cieľmi svojej činnosti majú združenia právo obracať sa na štátne orgány s petíciami.⁶⁾

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 19

(1) Za združenia už vzniknuté podľa tohto zákona sa považujú dobrovoľné organizácie, ktoré vznikli po 30. septembri 1951 alebo ktoré boli za dobrovoľné organizácie vyhlásené podľa zákona č. 68/1951 Zb. o dobrovoľných organizáciách a zhromaždeniach a ktoré nezanikli. Tieto organizácie sú iba povinné do 30. júna 1990 oznámiť ministerstvu uvedenému v § 7 ods. 1, prípadne § 11 svoj názov, sídlo a stanovy.

(2) Spolky vzniknuté pred 1. októbrom 1951 sa považujú za združenia už vzniknuté podľa tohto zákona, pokiaľ nezanikli. Sú povinné do 30. júna 1990 oznámiť ministerstvu uvedenému v § 7 ods. 1, prípadne § 11 ods. 4 svoj názov a sídlo. Pokiaľ toto neurobia, ministerstvo sa ich opýta, či hodlajú naďalej vyvíjať činnosť. Ak spolok nesplní povinnosť podľa druhej vety ani do 31. 12. 1990, bude sa predpokladať, že týmto dňom zanikol.

(3) Údaje o združeniach (§ 9 ods. 2) uvedených v odsekoch 1 a 2 oznámi ministerstvo (§ 7 ods. 1) Federálnemu štatistickému úradu na evidenciu.

(4) Združenia, ktoré vyvíjali činnosť podľa § 10 na území Slovenskej republiky po 31. decembri 1992, skončia svoju činnosť do 30. apríla 1993, ak ju neskončili skôr podľa § 12 ods. 1.

§ 20

(1) Zákon č. 116/1985 Zb. o podmienkach činnosti organizácií s medzinárodným prvkom v Československej socialistickej republike zostáva nedotknutý.

(2) Organizácie, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 116/1985 Zb. o podmienkach činnosti organizácií s medzinárodným prvkom v Československej socialistickej republike, povolené do 31. decembra 1992 Federálnym ministerstvom vnútra, a ktoré vyvíjajú činnosť alebo majú sídlo na území Slovenskej republiky, sa považujú za organizácie povolené Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

§ 20a

Prechodné ustanovenia k úprave účinnej od 1. januára 2019

(1) Občianske združenie, odborová organizácia a organizácia zamestnávateľov sú povinné ministerstvu písomne zaslať do 30. júna 2019 aktuálne údaje o štatutárnom orgáne alebo členoch štatutárneho orgánu v rozsahu meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, dátum narodenia a rodné číslo s uvedením dňa vzniku funkcie spolu s dokumentmi osvedčujúcimi skutočnosti pre zápis údajov o štatutárnom orgáne alebo členoch štatutárneho orgánu. Oznámenie údajov o štatutárnom orgáne alebo členoch štatutárneho orgánu musí byť podpísané štatutárnym orgánom alebo takým počtom členov štatutárneho orgánu, aký je potrebný podľa zaregistrovaných stanov; pravosť podpisov musí byť úradne osvedčená.

(2) Občianske združenie, odborová organizácia a organizácia zamestnávateľov, ktoré zriadili organizačné jednotky, ktoré konajú vo svojom mene a nezanikli pred 1. januárom 2019, sú povinné ministerstvu písomne zaslať do 31. decembra 2019 aktuálne údaje o týchto organizačných jednotkách v rozsahu názov, adresa sídla, identifikačné číslo organizácie, spolu s menom,

priezviskom, adresou trvalého pobytu, dátumom narodenia a rodným číslom fyzickej osoby oprávnenej konať v mene každej organizačnej jednotky občianskeho združenia, odborovej organizácie alebo organizácie zamestnávateľov s uvedením dňa vzniku tejto funkcie, spolu s dokumentmi, ktoré osvedčujú ich zriadenie. Zápis údajov vykoná ministerstvo bezodkladne po oznámení úplných údajov.

(3) Konania začaté pred 1. januárom 2019 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 31. decembra 2018.

(4) Do uvedenia registra do prevádzky⁷⁾ sa údaje zapisujú do evidencie vedenej podľa tohto zákona v znení účinnom do 31. decembra 2018.

§ 21 **Zrušujú sa**

1. zákon č. 68/1951 Zb. o dobrovoľných organizáciách a zhromaždeniach v znení neskorších predpisov, pokiaľ ide o dobrovoľné organizácie;
2. vyhláška Ministerstva vnútra č. 320/1951 Ú. 1. (č. 348/1951 Ú. v.) o dobrovoľných organizáciách a zhromaždeniach v znení vyhlášky ministra vnútra č. 158/1957 Ú. 1., pokiaľ ide o dobrovoľné organizácie;
3. vládne nariadenie č. 30/1939 Zb. o tvorení zvláštnych združení, nepodliehajúcich platným predpisom o združovaní, a o dozore na ne;
4. § 2 zákona č. 126/1968 Zb. o niektorých prechodných opatreniach na upevnenie verejného poriadku;
5. § 2 ods. 8 písm. c) zákona č. 128/1970 Zb. o vymedzení pôsobnosti Československej socialistickej republiky vo veciach vnútorného poriadku a bezpečnosti;
6. § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 194/1988 Zb. o pôsobnosti federálnych ústredných orgánov štátnej správy.

§ 22

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. májom 1990.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

- 1) § 8 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (úplné znenie č. 70/1983 Zb.).
- 2) Zákon č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 3a) Zákon č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 52/2018 Z. z.
- 3b) § 3 ods. 2 písm. d) zákona č. 346/2018 Z. z.
- 4) Zákon č. 109/1964 Zb. Hospodársky zákonník (úplné znenie č. 80/1989 Zb.).
- 5) Zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve.
- 6) Zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve.
- 7) § 7 zákona č. 346/2018 Z. z.

